

Ondanks crisis Belgische werknemers steeds vaker afwezig wegens ziekte

Belgische werknemers niet langer, maar wel vaker afwezig

Ziekteverzuimkost steeg in 2008 met 9,45%

Brussel, 28 april 2009. Recent onderzoek door Securex, internationale speler op gebied van HR-dienstverlening, toont aan dat het algemene ziekteverzuimpercentage van Belgische werknemers in 2008 stagneert. Belgische werknemers waren in 2008 gemiddeld dus even lang ziek als in 2007. Wel neemt de frequentie van het ziekteverzuim toe sinds 2004. Anders gezegd: de Belgische werknemers waren in 2008 vaker afwezig wegens ziekte. De frequentie van het ziekteverzuim steeg in 2008 het sterkst in de gezondheidsdiensten, in de cementbedrijven en in de banksector, en daarnaast ook in de provincie Antwerpen en in ondernemingen met 1000 werknemers of meer. Ook de kost van het ziekteverzuim is in 2008 opnieuw gestegen en bedraagt 10,54 miljard euro. De eerste cijfers voor 2009 tonen een sterke stijging van het percentage voor het korte ziekteverzuim in januari 2009 in vergelijking met januari 2008. Bovendien is het korte verzuim dit jaar ook significant gestegen tussen januari en februari.

Belgische werknemers in 2008 niet langer...

Uit de Securex studie¹ blijkt dat het algemene **ziekteverzuimpercentage** in 2008 nagenoeg opnieuw stagneert (5,30% t.o.v. 5,23% in 2007)²; dit zowel bij arbeiders als bij bedienden. In 2008 waren Belgische werknemers dus ongeveer even lang ziek als het voorgaande jaar. Arbeiders tellen daarbij wel nog steeds 2 keer zoveel verzuimdagen wegens ziekte en privéongevallen (7,4%) dan bedienden (3,62%). Voor verzuimdagen wegens arbeidsongevallen ligt dat percentage bij arbeiders zelfs 6 keer hoger (0,79% versus 0,13%).

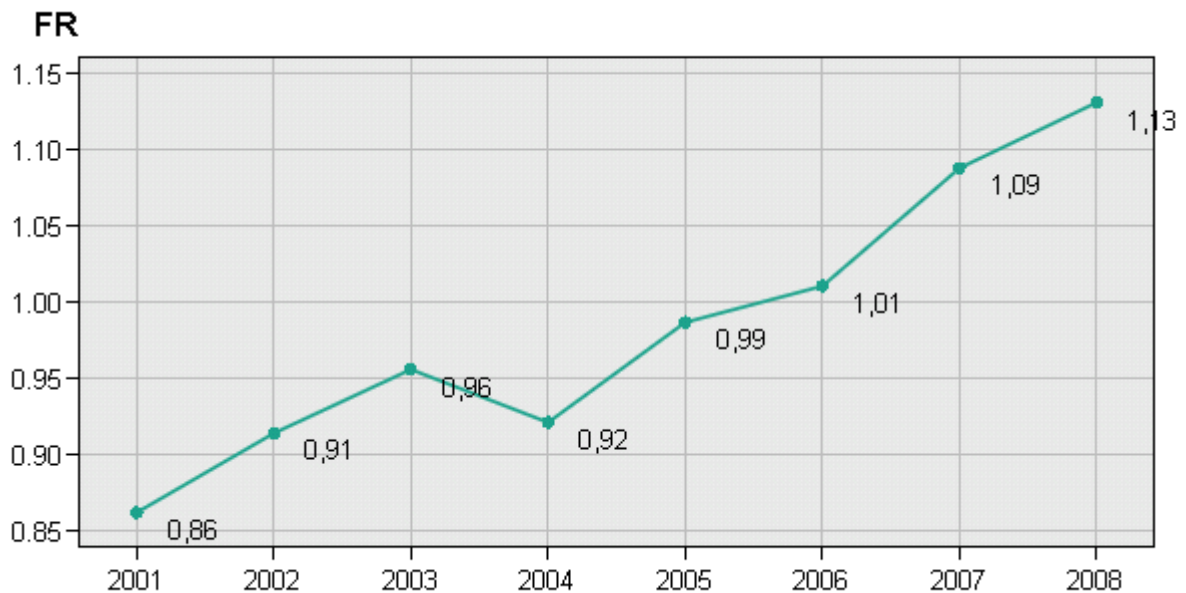
---

¹ Studie uitgevoerd door het Securex Research Center, op basis van een representatieve steekproef van 25.125 werkgevers en 258.433 werknemers uit de privé-sector. De steekproef is representatief voor de bedrijfsgrootte en de regio van de werkgevers enerzijds en voor het statuut, het geslacht, de leeftijd en het werkregime van de werknemers anderzijds. De regionale verdeling werd voor elke provincie gecorrigeerd door een specifieke wegingsfactor. Deze gegevens zijn afkomstig van het Sociaal Secretariaat van Securex. Doel van het onderzoek is enerzijds het voorstellen van een absentieïsme-graadmeter, anderzijds het verlenen van benchmarkinformatie aan ondernemingen die over deze problematiek een eigen onderzoek en/of beleid willen opzetten.

² Het algemene ziekteverzuimpercentage was eveneens stabiel tussen 2005 en 2006 (resp. 5,12% en 5,11%) en steeg significant tussen 2006 en 2007 (van 5,11% naar 5,23%). De stijging tussen 2007 en 2008 is niet significant.

... maar wel vaker afwezig wegens ziekte

De **frequentie van het ziekteverzuim** daarentegen, steeg in 2008 opnieuw. Anders gezegd: Belgische werknemers meldden zich in 2008 **vaker** ziek dan in 2007 en deden dit sinds 2004 reeds elk jaar frequenter. Gemiddeld was een Belgische werknemer in 2008 **1,13 keer** afwezig wegens ziekte; hetzij een significante stijging van 3,67% in vergelijking met 2007.

Figuur 1: Frequentie van het ziekteverzuim in België van 2001 tot 2008

Ander opvallend feit: het aantal frequente verzuimders nam in 2008 eveneens toe. In 2008 was **11,97%** van de werknemers **3 keer of meer afwezig wegens ziekte of privéongeval**, dit is een stijging van 9,6% in vergelijking met 2007 (10,92%). Deze verhoging van het aantal frequente verzuimders duidt op een **toename van de verzuimcultuur bij werknemers**.

De frequente verzuimers

Uit de studie bleken een aantal verschillen in verzuimgedrag op basis van socio-demografische gegevens; wat betreft de variabelen statuut, geslacht, leeftijd, anciënniteit en burgerlijke staat vertonen de volgende werknemersgroepen een significant hoger aandeel frequente verzuimers dan gemiddeld in België:

- **Arbeiders** (13,11%)
- **Vrouwen** (14,27%)
- Werknemers **jonger dan 40 jaar, voornamelijk de groep van 25 tot 34 jaar** (15,01% voor 25 tot 29 en 15,09% voor 30 tot 34 jaar)
- Werknemers met **minder dan 5 jaar anciënniteit** (12,44% voor 0-2 jaar anciënniteit en 12,61% voor 3-4 jaar anciënniteit)
- **Wettelijk samenwonenden** (15,16%), **gescheiden werknemers** (wettelijk 13,26%; feitelijk 14,66%; gescheiden van tafel en bed 13,53%) en **ongehuwde werknemers** (12,59%)³

De frequentie van het ziekteverzuim steeg het sterkst in gezondheidsdiensten, cementbedrijven en in de banksector

De top 10 van de paritaire comités met het hoogste algemene ziekteverzuimpercentage is stabiel gebleven tussen 2007 en 2008. Op het vlak van de frequentie van het ziekteverzuim is er echter één en ander verschoven. Nieuw in deze top 10 zijn de houtnijverheid (frequentie 1,47 en een stijging met 13%), de gezondheidsdiensten (frequentie 1,46 en een stijging met 39%) en de cementbedrijven (frequentie 1,42 en een stijging met 30%). De banksector figureerde in 2007 reeds in deze top 10, doch stijgt nu van de 8ste naar de 4de plaats (frequentie 1,88 en stijging met 29%). De uitzendsector (2,43), beschutte werkplaatsen (2,29) en gezins- en bejaardenhelpsters (1,9) vormden in 2007 reeds de top 3.

De top 10 voor 2008:

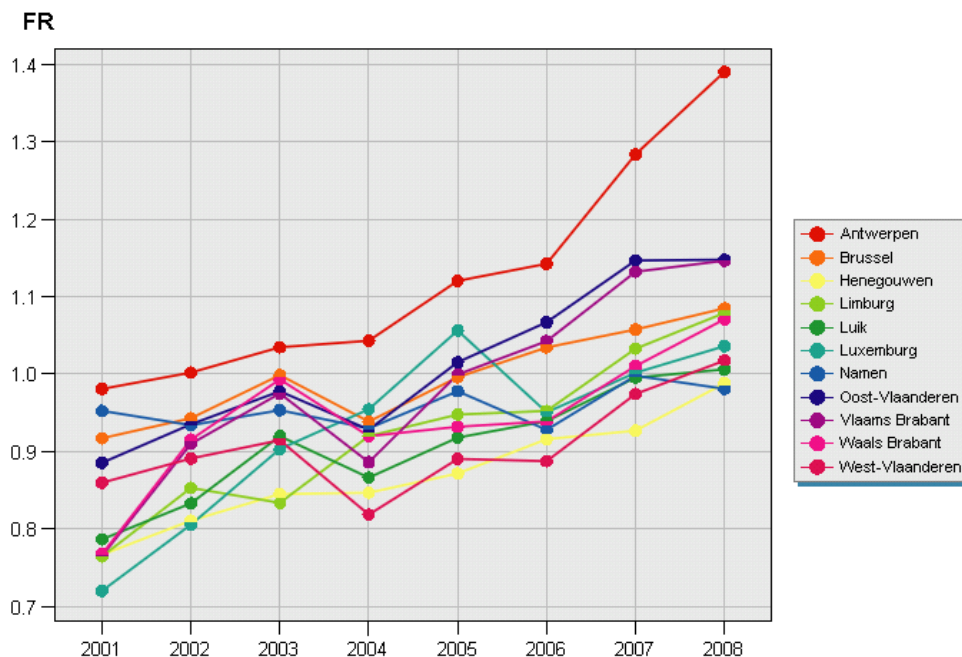
1. Uitzendsector (2,43)
2. Beschutte werkplaatsen (2,29)
3. Gezins- en bejaardenhelpsters (1,9)
4. Banksector (1,88)
5. Glasindustrie (1,86)
6. Metaalsector (1,48)
7. Houtnijverheid (1,47)
8. Gezondheidsdiensten (1,46)
9. Scheikundige nijverheid (1,43)
10. Cementbedrijven (1,42)

---

³ Overige categorieën: gehuwd, weduwnaar/weduwe

De frequentie van het ziekteverzuim steeg ook sterk in grote ondernemingen en in de provincie Antwerpen

De frequentie van het ziekteverzuim is in 2008 het sterkst gestegen in ondernemingen met 1000 werknemers of meer, nl met 19,84% (tegenover een gemiddelde stijging in 2008 met 3,67%). Gemiddeld was een werknemer in deze ondernemingen 1,51 keer afwezig in 2008 tegenover 1,26 in 2007. Ook de provincie Antwerpen kent een sterke stijging van de frequentie, nl van 1,28 naar 1,38 (+ 8,59%).

Figuur 2: Frequentie van het ziekteverzuim in de Belgische provincies van 2001 tot 2008

Levensstijl indirecte impact op ziekteverzuim

Uit de studie bleek dat de gekozen **levensstijl** van een werknemer (fysieke activiteit, voeding, alcoholconsumptie, roken en ontspanning) geen directe impact heeft op het ziekteverzuim; zowel voor wat betreft de duur als de frequentie. Wel blijkt dat hoe gezonder men eet of zich ontspant, des te beter schat men zijn algemene gezondheid in. Bovendien stelde Securex vast dat werknemers die hun algemene gezondheid als zijnde 'goed' inschatten, minder lang en minder frequent afwezig zijn.

Ziekteverzuimkost steeg opnieuw in 2008

Ondanks de stagnatie van het ziekteverzuim, zijn de hieraan verbonden kosten in 2008 opnieuw gestegen. In vergelijking met 2007 gaat het om een stijging van 9,45%, goed voor een totale kost van **10,54 miljard euro**. De kosten blijven jaarlijks toenemen aangezien ze niet enkel door het ziekteverzuim worden beïnvloed, maar ook door de stijging van de lonen en van het aantal actieve werknemers.

Na een stagnatie in 2008, vangt het ziekteverzuim sterk aan in 2009

Het percentage korte verzuim⁴ kent een sterke stijging in januari 2009 in vergelijking met januari 2008, namelijk van 2,42% naar 2,79% of een stijging met ruim 15%. Het algemene ziekteverzuimpercentage is in iets mindere mate, maar toch nog op significante wijze gestegen van 5,42% naar 5,84% of een stijging met bijna 8%. De frequentie van het ziekteverzuim bleef stabiel.

In februari stellen we een stabilisatie vast voor het percentage korte verzuim (2,91% in 2008 én in 2009). Ook het algemene ziekteverzuimpercentage en de frequentie van het ziekteverzuim bleven stabiel.

De sterke stijging van het korte verzuim in januari 2009 en de stabilisatie in februari 2009 is waarschijnlijk deels te verklaren door de griepepidemie. Waar deze epidemie in 2008 eerder gelijkmatig was verdeeld over januari en februari⁵, vond de piek in 2009 duidelijk in januari plaats⁶. Ook in 2008 kan de sterke stijging van het korte verzuim in januari en de sterke daling in februari (t.o.v. 2007) verklaard worden door de verschuiving van de piek van de griepepidemie die in 2007 duidelijk in februari plaatsvond.

Het percentage korte verzuim ligt sinds 2003 telkens 17 tot 49% hoger in februari dan in januari. Ook het aantal griepgevallen was in 2007 en in 2008 telkens hoger in februari dan in januari. In 2009 lag de piek van de griepepidemie uitzonderlijk in januari. Nochtans is het korte verzuim dit jaar toch nog significant gestegen tussen januari en februari (van 2,79% naar 2,91% of een significante stijging met 4,3%). Mogelijk vormt de economische crisis een verklaring voor deze sterke aanvang van het ziekteverzuim in 2009.

---

⁴ Percentage ziekteverzuim tot de lengte van één maand

⁵ Met een lichte stijging tussen januari en februari

⁶ Deze beschrijving van de griepepidemie is gebaseerd op cijfers van het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid die kunnen worden geraadpleegd via www.iph.fgov.be/flu

Tips voor ondernemers

Op basis van bovenstaande bevindingen en rekening houdend met de huidige economische evoluties, willen we een aantal aandachtspunten formuleren voor Belgische werkgevers en HR-managers. We kunnen immers veronderstellen dat de frequentie van het ziekteverzuim verder zal stijgen en daarmee ook de verzuimcultuur in Belgische ondernemingen. Indien de economische crisis aanblijft, zou het percentage korte verzuim ook verder kunnen stijgen, met stijgende kosten als gevolg. En dat is wat ondernemers in tijden van crisis net willen vermijden.

Welke maatregelen dienen Belgische organisaties te nemen om zowel de frequentie van het ziekteverzuim als het percentage van het korte ziekteverzuim op een "gezond" niveau te houden of terug te dringen?

Enkele handige managementadviezen:

- Vergelijk de verzuimcijfers in uw organisatie steeds met een benchmark en houd daarbij rekening met het profiel van uw organisatie (sector, omvang, regio) en met het profiel van uw werknemers (statuut, geslacht, leeftijd,...). Deze kenmerken kunnen misschien een eventueel hoog verzuim verklaren. Analyseer zodoende de verzuimcultuur in uw organisatie (zijn de afwezigheden kort en frequent of eerder zeldzaam en langdurig?).
- Bepaal uw bedrijfsvisie op verzuim. Introduceer een duidelijk omliggende houding tegenover absentisme en een heldere procedure.
- Pas niet enkel symptomatische maatregelen (medische controle, premie bij nulverzuim,...) toe, maar leg de nadruk op preventieve en curatieve maatregelen. Breng dus de oorzaken van het verzuim in kaart. Want als u die achterhaalt, kan u ze ook bestrijden.
- Betrek uw leidinggevenden in de procedure bij (problematisch) verzuim en leid hen daarvoor op.
- Tracht de cultuur en het gedrag van uw werknemers te veranderen: van structureel verzuim naar structurele aanwezigheid.
- Volg de verbetering of verslechtering van de voor uw organisatie belangrijkste verzuimindicatoren op. Volg daarnaast ook andere symptomen van eventuele ontevredenheid op. Want een (te) repressief verzuimbeleid kan bijvoorbeeld leiden tot een stijging van het verzuim wegens arbeidsongevallen.

Securex

De groep Securex is actief in alle domeinen van het HR-beleid binnen bedrijven en organisaties.

Ze biedt specifieke expertise, advies en innovatieve oplossingen voor particulieren, starters en zelfstandigen, maar ook voor kleine, middelgrote en grote ondernemingen. De groep Securex heeft producten en diensten gaande van een ziekenfonds voor particulieren, loonadministratie, aangepaste verzekeringsproducten tot en met specifiek advies inzake rekrutering, health & safety, talent management en personeelsonderzoek voor zelfstandigen en bedrijven.

Securex behaalde in 2007 een omzet van 222 miljoen euro. De groep telt in België 1.600 medewerkers verdeeld over 25 regionale kantoren. Zij verzorgen de dienstverlening voor meer dan 150.000 particulieren en bedrijven, voor meer dan 110.000 zelfstandigen en voor 5.400 bevoorrechte partner-boekhouders, –makelaars en –accountants. De groep Securex is eveneens actief in Luxemburg en Frankrijk.

Het **Securex Research Center** maakt deel uit van de groep Securex en wendt zijn know-how aan om HR-oplossingen te ontwikkelen die een onderneming in staat stellen om onder meer personeelstevredenheid, stress en welzijn op het werk te evalueren en te optimaliseren. Dankzij eenvoudig te interpreteren boordtabellen, die de resultaten van de wetenschappelijk ontwikkelde meetmodellen weergeven, biedt het Securex Research Center een HR-beslisser de optimale basis om aangepaste maatregelen te nemen met betrekking tot vorming, coaching, loonpolitiek, carrièrebeheer, leeftijdsbewust ondernemen, absentisme, outplacement, ...

Perscontacten

Securex

Herman Vyverman
Director Public Affairs
Genèvestraat 4
1140 Brussel
Tel. 02 729 92 18 - E-mail: herman.vyverman@securex.be

Elise Beerens
Press Relations
Genèvestraat 4
1140 Brussel
Tel. 02 729 92 78 - E-mail: elise.beerens@securex.be

Interel Pr&Pa

Gretel De Block & Stéphanie Deleul
Tervurenlaan 402
1150 Brussel
Tel. 02 761 66 32 - E-mail: gretel.deblock@interel.be